

SAMLAREN

*Tidskrift för
svensk litteraturhistorisk
forskning*

ÅRGÅNG 87 1966

Svenska Litteratursällskapet

UPPSALA

Almqvist & Wiksells

BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG

UPPSALA 1967

HARALD ELOVSON: *Lyrisk ur världslitteraturen. En litteraturhistorisk antologi*. Gleerups. Lund 1965.

Anders Österlings av litteraturstuderande och andra lyrikläsare ofta anlitade översättningsantologi All världens lyrik har sent omsider fått efterföljare, och inte en utan flera. För ett par år sedan kom Johannes Edfelts och Natur & Kulturs Världens bästa lyrik och nu har Harald Elovson och Gleerups presenterat sitt alternativ, *Lyrisk ur världslitteraturen*. Åt detta utbud bör man rimligen glädjas, så litet intresse som tidigare ägnats den lyriska skatt vi äger i våra översättningar, men det inger samtidigt betänkligheter. En jämförelse mellan de olika antologierna ger nämligen vid handen att man helst bör hålla sig med alla tre, och att man dessutom ingalunda bör avstå från att skaffa sig Lennart Breitholtz' och Gebers antologiserie *Litteraturens klassiker i urval* och översättning, som är välförsedd med lyriköversättningar, låt vara att de finns utspridda över seriens olika delar. Alla de fyra verken har det mesta av sitt stoff gemensamt men innehåller därutöver sådant som vart och ett är ensamt om. Att åtskilligt saknas hos Österling beror främst på att ett stort antal översättningar tillkommit sedan hans bok gavs ut, medan lakunerna hos de senare antologierna har sin främsta orsak i upphovsmannarättsliga förhållanden. De olika redaktörerna och förlagen har helt enkelt gått i vägen för varandra, vilket varit kännbart för särskilt Elovson.

Hans omfattande antologi har dock åtskilliga förtjänster, bland annat den att vara uppställd efter epoker i stället för efter språkområden, även om principen inte konsekvent har kunnat fasthållas. Den är avsedd främst för de litteraturstuderande vid universitetet, vilket fört med sig att antiken tilldelats ett vidgat utrymme och att originalens titlar och utgivningsår ordentligt angivits, vilket är värt beröm. Som handbok fyller den trots allt en lucka och kommer säkert att med tiden växa sig in i rollen av standardverk vid sidan av Breitholtz' klassikerserie. Men syftet betyder också att många språkområden är underrepresenterade, till exempel det ryska och det spanska. Namn som Achmatova, Lorca och Rubén Darío lyser med sin frånvaro. Och nog borde en antologi av det här slaget, avsedd att användas av studenter av vilka man kräver en viss färdighet i främmande språk, vara försedd med parallelltexter på originalspråken. I ett föga inspirerat förord, där utgivaren i detalj redovisar sina i flera fall diskutabla urvalsprinciper, meddelar Elovson att förlaget räknar med att publicera originaltexterna i ett separatband. En bättre lösning vore otvivelaktigt att placera texterna sida vid sida och dela upp hela verket på två band. En sådan anordning skulle inte bara göra antologin lättare att använda vid översättningsgranskning utan också göra det möjligt att använda friare om-diktningar. Elovsons princip att föredra bokstavstroga tolkningar har inte alltid tillämpats på ett lyckligt sätt och de beställningsöversättningar, signerade Sven Collberg, som rikligt förekommer uthärdar inte jämförelse med tolkningar av motsvarande dikter hos Österling eller Edfelt.

Volymen kan naturligtvis med utbyte anlitas även av andra lyrikläsare än dem som följer universitetens kursplaner. En fingervisning i den riktningen ligger i det inledande kapitel som Elovson i föregångarnas efterföljd har ägnat orientens poesi, en sfär som inte ingår i kursfordringarna i det geografiskt inskränkta ämnet allmän litteraturhistoria. Men proportionerna är talande: medan Japan är helt orepresenterat och Kinas tretusen-åriga lyriktradition ägnas 9 1/2 sidor, får Heine breda ut sig på inte mindre än 17 antologisidor, en omständighet som inte beror på att det saknas användbara översättningar av kinesisk poesi. Det är traditionell litteraturhistorisk slagsida, den må sedan vara aldrig så öppet redovisad.

Reidar Ekner

RENÉ WELLEK: *A History of Modern Criticism 1750-1950*. 3. *The Age of Transition*. 4. *The later Nineteenth Century*. Yale University Press 1965.

Jämmt tio år efter det att de två första banden i René Welleks stora kritikhistoria publicerades har ytterligare två delar utkommit. Enligt den ursprungliga planen skulle verket därmed ha fullbordats, men det kolossala stoffet har sprängt ramen. Framställningen har nu förts fram till 1800-talets slut, och det ställs i utsikt en avslutande volym